

duhovnija, zahtevali so nekateri mestni bahači, da naj se tudi od starega pokopališča ločijo in si napravijo svoje lastno. Ker se pa kmetovsko ljudstvo od počivališča svojih prednikov pri Stari Fari ni dalo ločiti, češ, kjer so naši stariši, hočemo tudi mi počivati, zбоk tega in zбоk pomanjkanja prostora je ostalo pokopališče skupno.

Pri vsem tem pa nasprotovanje mestnih bahačev ni nikoli jenjalo, ampak se snovalo rod za rodom dalje. Pri Fari niso trpeli pokopališča, na vsak način so ga skušali na Ošterfeld prestaviti, pa tudi to ni obveljalo.

Iz prva se je pokopališče za dve veliki fari tudi meni zdelo premajhno in zane-marjeno. Ko sem pa zvedel okoliščine, bila je moja prva skrb, da je razširim. In storil sem to dvakrat na vse strani. To je pa nasprotnikom še bolj presedalo, ker jim je sedaj odpadel poglavitni vzrok. Iz-mislili so si pa sedaj tole zvižajo:

Pridobili so na svojo stran zavidne in enostranske uradnike in zdravnika, kateri so dali pisano pritožbo na višjo deželno in duhovsko gosposko, trdeč, da staro pokopališče za toliko število ljudstva ne zadostuje, zemlja je pretolsta, smrdi, trupla ne trohnijo, izkopavajo se celi kosovi mesa, kar je zdravju škodljivo, in več takega; pokopališče se mora torej na vsak način na Ošterfeld prestaviti. Obojna gosposka mi pošlje s tožbo vred ukaz, prestaviti pokopališče od cerkve in vasi.

Ko zvem tožnike, pišem obema gosposkama in povem, da sem dal zaradi tega pokopališče že v drugo na vse strani razširiti, in da sedaj zadostuje; tožbo zdravnika pa ovržem s tem, da pokopališče zdravju ne more biti škodljivo, ker žive okoli njega najstarejši ljudje v fari. Da zemlja dobro použiva, spričuje to, da že v petem ali šestem letu ni več sledu od trupel. V mestih po dvoriščih veliko bolj smrdi, kakor na našem pokopališču. Če je pa meščanom premajhno, naj si napravijo svoje, kjer koli hočejo. Nihče se ni več oglasil.

Nova, veliko večja in drugače obrnjena cerkev je pobrala veliko prostora na pokopališču, ki je zaradi tega postalo toliko manjše; sosebno na spodnji strani je segala nova cerkev skoraj do roba. Gledati je bilo torej treba, da nadomestimo izgubljeni prostor. Iz tega namena sem kupil od spodnjih sosedov nekoliko sežnjev vrtov, dal staro škarpo podreti, novo zidati in ves dobljeni prostor z novo zemljo zasuti in poravnati. Po tem delu je sicer postalo pokopališče veliko večje in širje, pa je tudi veliko novih stroškov napravilo. Vožnjo in delo sem naložil le na domačo faro, stroške v denarjih pa razdelil na obe fari po meri posestnikov in poslal dotične spise županom, da naj tiste zneske iztirjajo in meni prinesejo. Vse soseske so rade in brez ovir plačale, le meščani so se uprli razven šesterih gospodarjev, ki so svoj del skrivaj prinesli plačat. Po sklepu občinskega zbora mi naznanijo, da, če hočem od mesta kaj plačila dobiti, naj grem ali naj pošljem pobirat, če mi hoče kdo prostovoljno kaj dati, siliti se pa nihče ne sme in ne more.

Pomen tega sklepa je bil jasen. Ročno se vsedem in pišem meščanom tale odgovor: Stara fara nima vzroka meščanov prositi miloščine, pač pa je primorana tirjati dotični znesek stroškov; dam jim torej pol leta odloga, da si napravijo svoje lastno pokopališče. Če mesto do dotičnega časa svojega plačila ne izpolni, ne pustim nobenega mrliča iz mesta na prifarskem pokopališču več pokopati, razven če plačajo od vsake jame pet goldinarjev.

Ta mirni in resnobni dopis je svojeglavcem postrigel peruti. Videli so, da z menoj se ni šaliti, sosebno v taki važni stvari ne; ko so nekoliko časa iskali prostora, pa ga ne našli, pobrali so ročno denarje in mi jih poslali.

Potem sem sezidal še novo, čedno mrtvašnico zunaj cerkve, dal poravnati in posnažiti ves prostor okrog cerkve, in sedaj je pokopališče čedno, da malo takih.

France Planina

GROHAR PRI HOMANU

Slikar Ivan Grohar je bil v tistih časih, ko je bival v Loki, pogosto gost v gostilni pri Homanu. Od tod je naslikal znano sliko Loka v snegu, ki bi jo bolje označili z

naslovom Loški Mestni trg v snegu. Ker je gostilničarka Homanova vedela, da živi slikar v velikem pomanjkanju, mu je večkrat ponudila kako jed. Vedela pa je, da

bi ga užalila, če bi mu ponudila kar naravnost kot kakemu beraču, ker tega nje-gov ponos ne bi prenesel in ponujenega ne bi sprejel. Zato se je posluževala raz-nih zvijač, da ponudbe ni odklonil, npr.: »Danes se mi je ta in ta jed izredno posre-čila. Ali bi jo hoteli pokusiti? Ali se bo tudi vam zdela tako dobra?« — Za pijačo

je vedno naročal kuminovec, ne brinovec kakor omenja Kajzer v knjigi *Macesen na strani 251*. Gostilničarkina hči Deli, vdo-va Janežič, se še spominja, da ji je Grohar nekoč, ko se je vrnil z obiska v Ribnici, prinesel lesene žličke in lončene posodice za igračo.

F. Planina

MUZEJSKI IZLETI

Ob najlepšem sončnem vremenu 23. ma-ja 1979, ko je termometer dosegel 27° C, smo bili na prvem letošnjem, sicer 51. izletu. Udeležencev je bilo 40. Ubrali smo pot poprek po Dolenjskem, prešli doline Save, Mirne, Temenice in Krke in spozna-li Zasavsko hribovje in Dolenjski kras. Že v Ljubljani nam je vodnik razložil Be-žigrad in površinsko obliko ježo (Ježica, Ježa), nato je omenjal bazen tople vode poleg tovarne Belinke pri Sv. Jakobu, re-aktorski center nuklearno fizikalnega in-štituta pri Podgorici, nekdanji dolski grad in rodbini Rasp ter Erberg in njihove zna-menite kulturne zbirke, Žerjavov grad v Kamnici, cerkev sv. Agate s pokopališčem utopljenecv, čolnarstvo na Savi, Birollovo

apnenico v Kresnicah, arheološko najdi-šče na Vačah in grad Pogonik. Dolenjsko pot smo začeli v Litiji po smeri Levsti-kovega potopisa Iz Litije do Čateža. Sli-šali smo o gospodarskem razvoju Litije pod vplivi železnice in o nazadovanju Smartna, ki je ostal stran od prometa. Naslednji postanek je bil v Gabrovki pod Moravško goro s številnimi vinogradi, ki slovi po svojem podjetju Presadu. V Mirni smo si ogledali cerkev, ki ima enega naj-večjih poslikanih »kranjskih« prezbiteri-jev, in kraj sam s tovarno Dana in Mirna. V Sentrupertu je znamenita mogočna got-ska cerkev z dvoransko ladjo, podprto s stebri, slogovno podobna loški in kranj-ski, zgrajena na pobudo celjskih grofov.

V Mokronogu